

Posudek oponenta bakalářské práce

Jan Ivanega

*Pavel Ignác Bayer, Adam František ze Schwarzenbergu a zámek Ohrada.
Lovecký zámek jako součást rezidenční sítě barokního šlechtice.*

Filozofická fakulta JU, Ústav dějin umění

Spis Jana Ivanegy se zabývá jedinou stavební památkou, loveckým zámek Ohrada na Hluboké, v souvislosti s jejím objednavatelem a ostatními zámky na jeho panství. Student měl od počátku svého studia zcela odlišné startovní pozice, než jeho kolegové, neboť prošel magisterským studiem oboru historie se zaměřením na epochu raného novověku. Zároveň prošel důkladným školením ve věci vyhledávání a čtení archivních pramenů a jejich interpretace, jakož i průpravou v kritickém čtení odborné literatury. Toto vše je na Ivanegově textu přirozeně znát a posouvá jej někdy až na samou hranici dějin umění směrem k historii a kulturní historii, pokud lze o druhé zmíněné uvažovat jako o samostatném oboru.

Text předkládané bakalářské práce je uvozen důkladnou kritikou dosavadní literatury a dílčí problematika je vložena do širšího kontextu současného bádání o dějinách umění a historii raného novověku. Vypracovaná kapitola se spíše vymyká standardním požadavkům na bakalářskou práci a signalizuje vyzrálější badatelský přístup autora textu. V navazující části je nastíněn život a kariéra stavebníka probíraného loveckého zámku, Adama Františka ze Schwarzenbergu. Tím je stavebník ve struktuře textu přirozeně vyzdvižen jako klíčový pro samotný vznik stavebního díla a v tomto smyslu je psán i celý následující text. K životopisu barokního šlechtice je dále připojen exkurz, zabývající se architektonickými traktáty ve schwarzenberské knihovně, z nichž některé Adam František znal a četl, některé však nikoliv. Autor textu si tak sice připravil půdu pro výklad stavebního díla na základě speciálních znalostí jeho zadavatele, nejsem však úplně přesvědčen o tom, že toho v závěrečných částech textu úplně využil. Krátká kapitolka je následně věnována staviteli, Pavlu Ignáci Bayerovi. V převážné části textu se pak autor zabývá samotným stavebním dílem, loveckým zámek Ohrada v krajině. Nejprve se věnuje plánu, zachycujícímu nerealizovanou podobou zámku z první fáze jeho plánování. Dále krátce jeho výstavbě a obsáhle samotnému popisu stavby. Následuje pozoruhodný rozbor zasazení stavby do historické krajiny na základě dochovaných map, což je nepochybně přístup potřebný pro pochopení výtvarných kvalit barokní architektury, dosud poněkud zanedbávaný. K výrazným samostatným badatelským výsledkům, které se od bakalářské práce běžně neočekávají, patří Ivanegovy úvahy nad koncepcí obrazové výzdoby zámku. V následujících kapitolách se autor věnuje těm aspektům stavby, které historika umění zajímají asi nejvíce, to znamená typologii, stavební úloze a poněkud neobvykle rovněž etymologii označení stavby, čímž opět přesahuje samotný, tradičně formulovaný a praktikovaný obor dějin umění. V těchto částech Ivanegova textu lze nalézt oprávněná uměleckohistorická srovnání, která Ohradu z hlediska funkčních a půdorysných principů zasazují do kontextu rakouského stavitelství přelomu 17. a 18. století. Důležitý mi připadá věrohodný pokus o rehabilitaci Bayerova počínu v souvislosti s možným paralelním užíváním „zastaralých“ italizujících výzdobných forem a soudobé zálibě ve francouzském typu zámku. Na tomto místě bych však možná očekával nastínění vysvětlení, zda a jak tento „archaický“ způsob stavění souvisí s osobností stavebníka. Poslední výkladová kapitola se zabývá zasazením loveckého zámku Ohrada do tzv. sítě rezidencí barokního šlechtice. Ačkoliv má práce tento aspekt ve svém názvu, vychází v předkládané práci trochu zkrátka. Požadavky na bakalářskou práci však dalece přesahuje edice vybraných pramenů a úctyhodný výčet odborné literatury. V souvislosti s jinými

oponovanými pracemi je nutné, bohužel, vyzdvihnout vynikající gramatickou a stylistickou úroveň Ivanegova textu, která podtrhuje výše zmíněnou badatelskou zralost.

Celkově lze hodnotit bakalářskou práci Jana Ivanegy velmi kladně a to i přesto, že by čtenář mistry očekával efektivnější využití a odvážnější interpretaci úctyhodné znalosti a analýzy archivních pramenů. Díky svému rozsahu a při posílení „uměleckohistorické“ složky textu by předkládaná práce pravděpodobně obstála i jako práce magisterská.

Vzhledem ke zmíněným kladům práce ji navrhuji klasifikovat známkou **výborně** a rozhodně ji **doporučuji** k obhajobě.

Dne 15. června 2011

Mgr. Hynek Látal, Ph.D.

